

Ο πραγμαματοποιός της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος

Σκέψεις με αφορμή τις δυο πρόσφατες (και απαραίτητες) εκδόσεις του Λόγου (Ιούνιος 2017-Δεκέμβριος 2019)

Από τον ΜΑΝΟΛΗ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ

Στις διεισδυτικές επιφυλλίδες που περιέχονται στο δίτομο *Σύμμικτα, Δ΄* (1931-1989), ο Κ. Θ. Δημαράς, ο ιστορικός της νεοελληνικής παιδείας, επανέρχεται συχνά στο ζήτημα των επιτεσιακών εορτασμών. Το ζήτημα δεν πρέπει να το λογαριάζουμε ασήμαντο και να το προσπερνάμε, καθώς οι επέτειοι είναι, ή μπορεί να γίνουν, «καλές αφορμές για να σηματοδότησουμε τον δρόμο της παιδείας»: «πρέπει κάθε τόσο η μνήμη να βρίσκει ευκαιρίες για να θερμαίνεται και να ζοφρεύει, πρέπει και η παιδεία να έχει κι εκείνη, και να εορτάζει στην ώρα τους, τους αγίους της». Την επιλογή ανθρώπων και γεγονότων που αρμόζει κάθε φορά να εορτάζονται, για να μην αποτελεί το εγχείρημα αδιόφορο του καθενός πετριά, πρέπει να την αναλαμβάνει—πώς αλλιώς—κάποιος θεομός έγκυρος. Έτσι τον προσωποποιώ τον θεομό αυτόν στο πλαίσιο μέσα του θέματος γιά το οποίο γράφω εδώ: η επιλογή των επιτεσιακών εορτασμών πρέπει να γίνεται από άνθρωπο αδογμάτιστο και αμυλοπρόσωπο, φιλέρενο σε πολλαπλά γνωστικά πεδία και διαβασμένο σε μεγάλο βάθος, δοκιμασμένο ακόμα τον ίδιον σε σκέψη και γραφή, άνθρωπο συνεπή και αποτελεσματικό, καθώς οι ιδέες ωφελούν όταν πραγματώνονται και όχι όταν απλώς «μετεωρίζονται», ευρύτατης τέλους αποδόχης κερδιζόμενη αυτονόητα για όλα τα παραπάνω. Τα γνωρίσματα αυτά αντικατοπτρίζονται όλα στο πρόγραμμα εκδηλώσεων, συχνότατα επιτεσιακού χαρακτήρα, με τον γενικό τίτλο *Λόγος*, που διοργανώθηκαν στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος από τον Ιούνιο του 2017 έως τον Δεκέμβριο του 2019. Μέσα σε δύομι χρόνια αναγνωρίστηκαν με εγκυρότητα αφορμές όχι μόνο «για να σηματοδοτήσουμε τον δρόμο της παιδείας», αλλά και για να στοχαστούμε το παρελθόν. Αυτό δεν συνέβη τυχαία.

Το 2013 στην άμισθη θέση του Προέδρου του Εφορευτικού Συμβουλίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης

Ο Σταύρος Ζουμπουλάκης από τον Κωνσταντίνο Πίττα.

διορίστηκε ο Σταύρος Ζουμπουλάκης, ο κατεξοχήν Έλληνας πραγμαματοποιός—τον χαρακτηρισία έτσι και άλλοτε, οι δημόσιοι λειτουργοί το περισσότερο είναι, ή ταχύτατα αποδεικνύονται, είτε ελαφρόπετρες είτε σκουρηνάρι: άλλοτε επιπλέον αδιαφρόετα, άλλοτε αφήνουν πίσω τους στάτες. Σπάνια εξαίρεση, ο Ζουμπουλάκης ειδικεύεται στην αναγέννηση: δεν αναγέννησε μονάχα την Εθνική Βιβλιοθήκη, είχε νεκραναστήσει πρωτίτερα τη *Νέα Εστία*, το μακροβιότερο τελικά λογοτεχνικό περιοδικό του τόπου: έχει ανανεώσει και μεταμορφώσει ακόμα τον Άρτο Ζωής, το ίδρυμα που καλλιεργεί τις βιβλικές και θεολογικές σπουδές στην Ελλάδα με υποδειγματική σοβαρότητα, την οποία οι Θεολογικές Σχολές Αθήνας και Θεσσαλονίκης καλά θα έκαμαν να μιμηθούν ώστε κάποτε να ξεβαλίσουν. Όσοι έχουμε δουλέψει κοντά στον ακριβό φίλο, ξέρουμε πόσο πολλά

καταφέρει με τι πενήγχα, με τι γλύσχα μέσα, τεντώνοντας, ακούρατος πάντοτε, το «νεύρο του λόγου». Το πρώτο: *Τ.Κ. Παπατοσύνης: Το κριτικό και δοκιματικό έργο*, επιμέλεια: Σταύρος Ζουμπουλάκης, *Λόγος*, Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Αθήνα, 2019. Το δεύτερο: *Γιώργος Ίωάννου (1927-1985)*, επιμέλεια: Σταύρος Ζουμπουλάκης, *Λόγος*, Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Αθήνα, 2019. Και οι δύο εκδόσεις, τυπογραφικά άμωγες, πραγματοποιήθηκαν με καλυνωμένα φυλλάδια της ίδιας της Εθνικής Βιβλιοθήκης, ή από τον Τύπο και το διαδίκτυο. Για να αναδειχτεί καθαρότερα ο πλούτος των θεμάτων και η παιδεία που προσοδότησε τα κριτήρια επιλογής τους, αλλά και για να τεθεί, από κοντά, ασφαλέστερη βάση για τον αντικειμενικότερο τότε και ανεπιφύλακτο, βεβαίως, έπαινο στο πρόσωπο που του ταίριαζε, ενοποιώ, στο τέλος του κειμένου μου, το πρόγραμμα όλων των περιόδων του *Λόγου* (από τον Ιούνιο του 2017 έως τον Δεκέμβριο του 2019). Εδώ, θέλω να μιλήσω σύντομα για τον κειμένου

μου την αφορμή: τα δύο κομψότατα βιβλιάρια που περιέχουν τις σοβάρες ομιλίες δύο θεατικών κύκλων του *Λόγου*. Το πρώτο: *Τ.Κ. Παπατοσύνης: Το κριτικό και δοκιματικό έργο*, επιμέλεια: Σταύρος Ζουμπουλάκης, *Λόγος*, Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Αθήνα, 2019. Το δεύτερο: *Γιώργος Ίωάννου (1927-1985)*, επιμέλεια: Σταύρος Ζουμπουλάκης, *Λόγος*, Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Αθήνα, 2019. Και οι δύο εκδόσεις, τυπογραφικά άμωγες, πραγματοποιήθηκαν με την αποκλειστική χρηματοδότηση της *Α.Μ.Κ.Ε. Εταιρείας Κωνσταντίνου Έγγου και Πολιτισμού* του Μάνου Δημητράκου, Αντιπροέδρου του Εφορευτικού Συμβουλίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης.

Το πρώτο βιβλιάρδιο περιέχει τα τέσσερα κείμενα που εκφωνήθηκαν στην εκδήλωση της ΕΒΕ (ΚΠΠΣΝ) για τον Παπατοσύνη, στις 20 Απριλίου 2018, στο πλαίσιο του *Λόγου* 3.

Γιάννης Δημητράκης, «Η γαλλική ποίηση στο δοκιματικό έργο του Τάκη Παπατοσύνη». Έντεκα άρθρα στη *Νέα Εστία* το 1947»

Βασίλης Μακρυθίμας, «Ο Καβάφης του Τ. Κ. Παπατοσύνη»
Βασίλης Βασιλειάδης, «Ο Τ.Κ. Παπατοσύνης και η κριτική της νεοελληνικής λογοτεχνίας»
Βασίλης Λέτσιος, «Τάκης Παπατοσύνης και Ένγκχαρ Άλλαν Πόε».

Το δεύτερο, πάλι, βιβλιάρδιο περιέχει τα κείμενα για τον Ίωάννου που χαρίσαμε στην ΕΒΕ στις 28 Απριλίου 2018, στο ίδιο πλαίσιο:

Σοφία Ίακωβίδου, «Οδηγός πλοήγησης στο έργο του Γ. Ίωάννου»
Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος, «Ο Γιώργος Ίωάννου και το περιοδικό *Έλευθερη Γενιά*»
Άρης Δρουκόπουλος, «Η έπιδοραση του Γ. Ίωάννου σε νεότερους συγγραφείς»
Σταύρος Ζουμπουλάκης, «Περί κατηχητικών λόγων ιστορικών και πάνν ωφέλιμος, Γιώργος Ίωάννου, “Ο Χριστός άρχηγός μας...”».

Το δεύτερο βιβλίο περιλαμβάνει ακόμα ως Appendix εκείνο το έργο «παιδάκι» του Ίωάννου, το συντομώτατο διήγημα «Ο Μπάτης» (από τη συλλογή *Για ένα φιλότιμο* του 1964). Τον «Μπάτη» τον είχε διαβάσει, μετά το πέρας των τεσσάρων ομιλιών της εκδήλωσης εκείνης, ο διοργανωτής, ο Ζουμπουλάκης, ο οποίος προσθέτει τώρα, με την αναδημοσίευση, το «παιδάκι» το δικό του: ένα συντομώτατο σχόλιο στο διήγημα αυτό. Και τα δύο προσεγγμένα βιβλία, και αυτό για τον Παπατοσύνη, και εκείνο για τον Ίωάννου, πέρα από τη σημασία των παρεχόμενων μελετημάτων των ίδιων, έχουν, με τα δύο θέματά τους, μια πρόσθετη σημασία, ας την ονομάσουμε συμβολική. Δείχνουν (και αυτά) πως ο δρόμος των γραμμάτων και ο δρόμος της αγοράς δεν διασταυρώνονται πάντοτε. Και αφήνουν να φανεί η φιλοδοξία της νέας ΕΒΕ: όχι πια εύτακτη απλώς αποθήκη εντύπων, αλλά ίδρυμα ακόμα παιδευτικό που ζητά επίμονα να στήσει μπροστά στα μάτια μας, να μας θυμίζει, αξιολογώντας—όμως άδικα λησμονημένες—συγγραφείς από την πρόσφατη ακόμα λογοτεχνική μας παράδοση.

Στο πρώτο έντυπο φυλλάδιο (Ιούνιος 2017) των εκδηλώσεων του *Λόγου* ο Ζουμπουλάκης κατέληγε με την αδαπάνητη ευαγγελική παραβολή: «Δεν χρειάζονται την ώρα αυτή βαρύνουσες προγραμματικές δηλώσεις. Κάθε δέντρο γνωρίζεται από τους καρπούς του. Η συνέχεια θα δείξει». Την είχαμε προσέξει και άλλοτε, όσοι ενδιαφε-

ρόμαστε για τα γράμματα με φανατισμό καθαφικό, την ιδαν αυτή παραβολή στο σημείωμα του διευθυντή στο πρώτο τεύχος της *Νέας Εστίας* της περιόδου Ζουμπουλάκη (1998-2012):

Η *Νέα Εστία* κουβαλάει στους ώμους της το ιστορικό βάρος 72 χρόνων της αδιάκοπης ανά δεκαπενθήμερο κυκλοφορίας της. [...] Εκείνο που προέχει είναι η προσπάθεια για την συνέχιση της παράδοσης της *Ν.Ε.*, με την επίγνωση πως για αυτό ένας και μόνο τρόπος υπάρχει: η ανανέωση του περιοδικού. Αυτήν ακριβώς θα αποπειραθούμε από το ανά χειράς 1704ο τεύχος και εξής, βάζοντας ως πρώτο και κύριο στόχημα να υπηρετήσουν οι σελίδες της *Ν.Ε.* την κριτική συζήτηση της λογοτεχνίας μας, τόσο αυτής που γράφεται δίπλα μας σήμερα όσο και της παλαιότερης. Τη συζήτηση αυτή, της οποίας, βεβαίως, όρος εκ των ον ουκ άνευ θα είναι το επεχέρισμα, την εννοούμε έντονη αλλά μακριά από κάθε είδους μονομερεία. Το ίδιο θα ισχύσει και για την ξένη λογοτεχνία για την οποία, μολοντί μεταφράζεται πληθωρικά στις μέρες μας, ελάχιστη ουσιαστική συζήτηση γίνεται. Είναι αυτονόητο πως η *Ν.Ε.* θα φιλοξένη, όπως ακριβώς και κατά το παρελθόν, και κείμενα που δεν ανήκουν στην περιοχή της λογοτεχνίας για την οποία, αλλά σε άλλες πνευματικές περιοχές, όπως, για παράδειγμα, η ιστορία, η φιλοσοφία, η πολιτική σκέψη [...]»

Δεν χρειάζονται άλλες προγραμματικές δηλώσεις. Κάθε δέντρο άλλοτε γνωρίζεται από τους καρπούς του.

Όσο το διηθύνει το περιοδικό αυτός, «η συνέχεια έδειξε». Και τότε, κάθε μήνα, επί δεκατέσσερα συνολικά έτη, ομολογούσαμε για το δέντρο εκείνο: ναι, «ανθεί και θάλλει και ευοδαίνει»! Οι εκδηλώσεις του *Λόγου*, με τη δική τους συνέχεια, εχάραξαν το μονοπάτι το ανηφορικό αλλά ευθύτατο προς τους νέους καταπραίνοντας κήπους.

Εδώ ας σταθώ. Υπάρχει μια αξιοσπρόσχητη ασυμφωνία ανάμεσα στις εκδηλώσεις του *Λόγου* της Εθνικής Βιβλιοθήκης και στις περισσότερες από αυτές που φιλοξενοούνται στο ΚΠΠΣΝ. Της μιας

προσπάθειας, των εκδηλώσεων δηλαδή του *Λόγου*, ο ολότελος διακριτός χαρακτήρας ορίζεται από την ανάγκη για της Παιδείας την προκοπή και για την προαγωγή της Έρευνας. Εντάσσεται, δηλαδή, ο *Λόγος* σε αυτήν ακριβώς την περιοχή δραστηριότητων για την οποία, βεβαίως, κάθε Εθνική Βιβλιοθήκη του κόσμου υπάρχει ή δεν υπάρχει την περιοχή αυτή, τότε απλώς δεν είναι Εθνική Βιβλιοθήκη.

Οι περισσότερες εκδηλώσεις που φιλοξενούνται στο ΚΠΠΣΝ (αλλά δεν σχετίζονται καθόλου με την Εθνική Βιβλιοθήκη) φέρνουν στο νου δραστηριότητες οωστού δημοπρατήριου: ποιες από αυτές θα μπορούσαν πράγματι να λογιτούν άξιες ενός *Κέντρου Πολιτισμού Λόγου Σταύρος Νάφας*, αποτελούμε και τούτο γενναίως πάλι δωρεάς του ΊΣΝ, όμως ατύματος, δοκιμασμένου και επιτυχημένου Εφορευτικού Συμβουλίου. «Σε κείνον που ζητά να αισθανθή και να καταλάβη, να κρίνη και να τοποθετήση, χρειάζεται πάντα η ιστορία, γιατί άλλωστε η τύφλα θριαμβεύει». Έτσι έγραφε ο Παλαμάς στα 1934. Στην περίπτωση αυτή, εκατό σχεδόν χρόνια αργότερα, στη χώρα της τραγικής και καταστροφικής ασυνέχειας, η τύφλα δεν θριαμβεύει. Ευχόμαστε στον Σταύρο Ζουμπουλάκη και στα υπόλοιπα μέλη του Εφορευτικού Συμβουλίου της ΕΒΕ να ολοκληρώσουν το έργο τους, που τώρα δεν είναι άλλο από τον εμπλουτισμό των συλλογών της Εθνικής Βιβλιοθήκης: για να έχουμε πραγματικά λόγο να ταξιδεύουμε στο Φώληρο, για να μετατραπεί ένας θεομώ-μανωαλίο σε πολυσύγχροστη Εθνική (δηλαδή Ερευνητική) Βιβλιοθήκη, για να αποκτήσει ουσιαστικό περιεχόμενο εκείνη η πολυθρύλητη «εξοστρέφεια», που χρόνια τώρα μασουλάνε πολιτικοί και δημοσιογράφοι. Και ας την επαναλάβουμε ακόμα, και εμείς, την αδαπάνητη παραβολή με περισσή τώρα και δικαιολογημένη, βεβαίως, αισιοδοξία: «Κάθε δέντρο νωρίζεται από τους καρπούς του». ■

Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων του Λόγου

Εθνική Βιβλιοθήκη, Ιούνιος 2017–Δεκέμβριος 2019

ΛΟΓΟΣ 1
(Ιούνιος 2017)
19 Ιουνίου
Τί σημαίνει σήμερα για μας το δημοτικό τραγούδι;
Ομιλήτες: Εργχόρης Σηφάκης, Αλέξης Πολίτης, Παντελής Μπουκάλας

Ανάγνωση: Κώστας Φιλίππουλος

20 Ιουνίου
Ανάγνωση της Γυναίκας της Ζάκυνθος του Διονυσίου Σολωμού
Εισαγωγική ομιλία: Κατερίνα Τικτοπούλου
Ανάγνωση: Στεφανία Γουλιάτη, Ακύλλας Καραήσης, Πάννος Περλέκας

21 Ιουνίου
Άγγελος Σικελιανός, Μήτηρ Θεοί. 100 χρόνια από την πρώτη δημοσίευση (1917)
Ομιλήτες: Ευριπίδης Γαραντούδης, Πύργος Κοροπούλης

Ανάγνωση: Πύργος Κοροπούλης

22 Ιουνίου
Ο Δημήτριος Καπετανάκης αναγνώστης και οι αναγνώστες του Καπετανάκη
Ομιλήτες: Φραγκίσκη Αμπατσόπουλου, Κώστας Ιωαννίδης, Εμμανουέλα Καντζα

Ανάγνωση: Κατερίνα Διδασκάλου

23 Ιουνίου
Η πνευματική μαρτυρία της Σιμόν Βέλ (1909-1943)
Florence de Lussy
Θανάσης Παλκέτσος
Φύλιμονας Πατσάκης
Στάυρος Ζουμπουλάκης

24 Ιουνίου
Η σημασία της Μεταρρύθμισης στον δυτικό πολιτισμό. Πέντε ανέκδοτα από τη θυροκόλληση των 95 θέσεων του Λουθέρου (1517-2017)

Ομιλήτες: Κωνσταντάρτζης Γεράσιμος Μαρκής

Ανάγνωση: Ιερώνυμος Καλετσάνος

25 Ιουνίου
«Βλέπω μπροστά μου τον γκρεμό, όπου μας οδηγεί η καταπίεση που κλέβει τον τόπο» (Πύργος Σεφέρης): Πενήντα χρόνια από το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου
Ομιλήτες: Αλίζο Τσιρμώκου
Πόδηςνη Παπαθεοδώρου
Κώστας Καραβιάς

Ανάγνωση: Νίκος Πιωράκης

(1367/68) του αγιορείτη ιερομόναχου Πρόχρου Κουδώνη (περ. 1330-περ. 1369/71)
Ειρήνη Μπαλοκονιανοπούλου, Η μετάφραση (1433/35) του ημιτελούς Υπομνήματος του Θωμά Ακινυάτη στο αριστοτελικό Περί ἑρμηνείας (1271) και μιας ανέκδοτης continuatio του Υπομνήματος από τον Γεώργιο Σχολάριο (περ. 1400-*paulo post* 1472)
Ιωάννης Κασσιδής,
Οι πραγματίειες του Γεωργίου Σχολάριου-Γεννάδιου Β' (ca. 1400-*paulo post* 1467) Περί θείας προνοίας και προορισμού (1458/59-*paulo post* 1467): θωμικό υπόβαθρο και ιδεολογικό πλαίσιο

Δημήτριος Χατζηγεωργή,
Η φιλική σκέψη του Θωμά Ακινυάτη
Mercedes Rubio,
Thomas Aquinas: Exegesis and Hermeneutics
Χαράλαμπος Δενδρινός,
Το ερευνητικό πρόγραμμα Thomas de Aquino Byzantinus (2006/7-): Ανατολή και Δύση στο ύστερο Βυζάντιο
Christopher Wright,
Editing the Autographs of Demetrios Kydones' (1320/25-1397/98)
Greek Translation (ca. 1355-58) of Thomas Aquinas' Summa Theologiae, Ia (1265-68)
Παναγιώτης Χ. Αθανασόπουλος,
Η ανέκδοτη μετάφραση (περ. 1358-περ. 1360) της *Ia Ilae* της Summa Theologiae (1271) του Θωμά Ακινυάτη από τον Δημήτριο Κουδώνη (1320/25-1397/98) και η πρόκλησή της στο ύστερο Βυζάντιο
Marie-Hélène Blanchet, Two Unedited Byzantine Translations of Thomas Aquinas' De rationibus fidei (paulo post 1265): Demetrios Kydones (1320/25-1397/98) and Atoumes (fl. mid-14th cent.),
Κωνσταντίνος Παλαιολόγος,
Η ανέκδοτη βυζαντινή μετάφραση των Collationes in "Symbolum Apostolorum" (reporatio Reginaldi de Piperno) (fors. 1273) του Θωμά Ακινυάτη
Μιχαήλ Κωνσταντίνου-ΡΙζος,
Η μετάφραση (*paulo ante* 1367/68) των Questiones disputatae de potentia (1265-66) και της Quaestio disputata de spiritalibus creaturis (1267-68) του Θωμά Ακινυάτη από τον Πρόδρομο Κουδώνη (περ. 1330-περ. 1369/71)

Επικοινωνήστε: Έλληνες Εβραίοι στην Αντίσταση του Νάτβιντ Γαβρηνλίδη Το Τραγούδι της Ζωής του Τώνη Λυκουρέση
Θα πείσει η νύχτα (Night will fall, 2014) του Αντρέ Σίνγκερ (Andre Singer)
Shoah του Κλωντ Λανζμάν (Claude Lanzmann)

20-30 Ιανουαρίου 2018
Το Ολοκαύτωμα του ελληνικού και του ευρωπαϊκού εβραϊσμού
Προβόλές:

Συναγωνιστής: Έλληνες Εβραίοι στην Αντίσταση του Νάτβιντ Γαβρηνλίδη Το Τραγούδι της Ζωής του Τώνη Λυκουρέση
Θα πείσει η νύχτα (Night will fall, 2014) του Αντρέ Σίνγκερ (Andre Singer)
Shoah του Κλωντ Λανζμάν (Claude Lanzmann)

27 Ιανουαρίου
Διεθνής Ημέρα Μνήμης των Θυμάτων του Ολοκαυτωμάτος
Ομιλία: Στάυρος Ζουμπουλάκης

Προβολή: Νύχτα και Καταχνιά (Nuit et Brouillard, 1956) του Αλαίν Ρεναί (Alain Resnais)
Μουσική: Ρωμαντίστικο ύμνο και τραγούδια Μάρκος Μπαττίνης, τραγούδι Σάκης Νεγρίν, κιθάρα Θεοδωρής Λυκουρόπουλος, βιολί

28 Ιανουαρίου
Wiegala:
Μουσική από τα ναζιστικά στρατόπεδα Βίκτωρ Ούλμαν (1898-1944), Σονάτα για πιάνο αρ. 6, έργο 49 Πιάνο: Βίκυ Στυλιανού

Ίλσε Βεμπερ (1903-1944), Παιδικά τραγούδια Σαζόφονο: Guido de Flaviis Βιολόνε/Βιέλα: Δημήτρης Τίγκας Νέι: Αχίλλεας Τίγκας Φωνή: Αναστασία Κότσαλη

23-24 Φεβρουαρίου
Ελληνική και λατινική συμβολή στον ευρωπαϊκό πολιτισμό: Διεθνές Συνέδριο των Sources Chrétiennes
Michel Fédou, Πατέρες της Εκκλησίας, πατρολογία, πατερική θεολογία: γένεση και νόημα των λέξεων

Bernard Meunier, Σύνομη ιστορία της συλλογής Sources Chrétiennes και σχέδια για το μέλλον. Η σημασία των κριτικών εκδόσεων των Πατέρων
Κωνσταντίνος Μποζινης, Η πολιτική θεολογία του αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου και συνδεσάσή της με την Πολιτεία του Θεού του αγίου Αυγουστίνου

Catherine Broc-Schmezer, Πώς εξελίσσεται η εικόνα του αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου ανάλογα με τις εκδόσεις του έργου του

Μιχαήλ Φιλίππου, Θεϊκή απλότητα και τριαδικά πρόσωπα στο De Trinitate του αγίου Αυγουστίνου

Isabelle Bochet, Περί θεώσεως στο έργο του αγίου Αυγουστίνου

Paul Mattei, Ο άγιος Αμβρόσιος, θεολόγος, ερμηνευτής και άνθρωπος της δράσης, μεταξέ Αντατολής και Δόσης

Xavier Lequeux, Η αγολογική γραμματική, κοινή κληρονομιά των Εκκλησιών Ανατολής και Δύσης, πριν από τον 8ο αιώνα

Δημήτριος Μόσχος, Ο ρόλος του Ευαγγρίου του Ποντικού στις θεολογικές συζητήσεις της Μέσης Ανατολής μεταξύ 5ου και 6ου αιώνα

Armand Veilleux, Η επιρροή του παχωμανού μοναχισμού στον δυτικό κοινοβιακό μοναχισμό: ο ρόλος των ελληνικών μεταρράσεων

Δημήτριος Μπαθρέλλος, Η θεολογία της θέλησης στον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή, «μεσολαβήτης» μεταξύ Ελλήνων και Λατίνων

Michel Fédou, Οι ανταλλαγές ανάμεσα στους Έλληνες Πατέρες και τη Δύση: διακυβεύματα για την ενότητα των χριστιανών
Αθανάσιος Παπαθανασίου, Χριστιανική μαρτυρία και διάλογος με ανθρώπους άλλων πεποιθήσεων: πατερικές ενοράσεις

ΛΟΓΟΣ 3
(Μάρτιος-Μάιος 2018)

20 Απριλίου
Τ. Κ. Παπατσώνης
Το κριτικό και δοκιμακό έργο του Γιάννης Δημητρακάκης,
Η γαλλική ποίηση στο δοκιμακό έργο του Τάκη Παπατσώνη

Βασίλης Μακροδύμιας,

Ο Βαβήσης του Τάκη Παπατσώνη
Καθίλας Βασιλειάδης,
Περπατώντας στους δρόμους της κριτικής με συντροφιά τον Τ.Κ. Παπατσώνη
Βασίλης Λέτσιος,
Τάκης Παπατσώνης και Edgar Allan Poe

28 Απριλίου
Πύργος Ιωάννου (1927-1985)
Σοφία Ιακωβίδου,
Οδηγός πλοήγησης στο έργο του Πύργου Ιωάννου

Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος,
Ο Πύργος Ιωάννου και το περιοδικό Ελευθερη Γενιά
Άρης Δρουκοπούλος,
Η επίδραση του Πύργου Ιωάννου σε νεότερους συγγραφείς

Σταύρος Ζουμπουλάκης,
Για τα ποιητικά, λόγος στοργικός και πάνν ωφέλιμος

10 Μαΐου

Πύργης Παυλόπουλος (1924-2008): Δέκα χρόνια από το θάνατό του Δημήτρη Αγγελάτος,
«Συναντάς μέσα σ' αυτό το φως / μαύρο σαν ένα μελίσι / που μου έτρωγε τα μάτια», η δραματική λυρική ποίηση του Πύργη Παυλόπουλου

Πάννης Σούριας,
«... κι αν νεκροί σ' ένα ποίημα». Μορφές, φωνές και μνήμες νεκρών στην ποίηση του Πύργη Παυλόπουλου
Κώστας Κουτασοερέλης,
Ο λόκος, το φίδι και τα πουλιά. Γύρω στον κόσμο του Πύργη Παυλόπουλου

Αλέξης Ζήρας,
Κλειδιά και αντικλειδιά του Πύργη Παυλόπουλου. Το ποίημα ως τραυματική και ιαματική συναίρεση της ύπαρξης

25 Μαΐου
Η Κόλαση και ο Παράδεισος στο έργο του Διονυσίου Σολωμού
Μιχάλης Πασχάλης,
Από το Καθατήριο στην Κόλαση: μια ανάγνωση του Ύμνου εις την Ελευθερίαν
Δημήτρης Πολυχρονάκης,
«Τριαντάφυλλα 'να θεϊκά στην κόλαση πεσμένα»: όψεις του παράδεισου και της κόλασης στο σολωμικό έργο

ΛΟΓΟΣ 4
(Ιούνιος 2018)
18 Ιουνίου

100 χρόνια από το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.
Αλλάζοντας τόπους: μετακινήσεις και μεταποτίσεις στον καιρό του Α' Παγκοσμίου Πολέμου

Έλλη Λεμονιά,

Μετακινήσεις ατόμων και πληθυσμών: δευθείς και ελληνικές πτυχές ενός παραγνωρισμένου φαινομένου του Α' Παγκοσμίου Πολέμου
Λένα Κορμά,
Μετακινήσεις πληθυσμών και μολυσματικές ασθένειες στην Ελλάδα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου

Έφη Ιαζή,
«Αποικιακά στρατεύματα» στην Ευρώπη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου

19 Ιουνίου
Ποιητές και συγγραφείς της Ευρώπης

στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο
Διονύσης Κανάλης,
Ο έλεος του πολέμου
Μαρία Νικολοπούλου,
Οι Έλληνες στρατιώτες-συγγραφείς του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και η μαρτυρία ως αμφισβήτηση
Κώστας Καραβιάς,
Η ζωή εν τάφω του Μυρβήλη: μια ηθική ανάγκωση

20 Ιουνίου
1968: Η Άνοξη της Πράγας
Θανάσης Παλκέτσος,
Η ανθοφορία μιας Άνοιξης που τη διαδέχτηκε μακρές χειμώνας

Ιωάννης Μπαλαμπανίδης,
Η επίδραση της Άνοιξης της Πράγας στα κομμουνιστικά κόμματα της Δυτικής Ευρώπης
Πάννης Βουλγαρης,
Το πόλημα μιας αδύνατης μεταρρύθμισης

21 Ιουνίου
Ας διαβάσουμε επιτέλους στη γλώσσα μας την Αινειάδα του Βιργιλίου
Ομιλήτης: Θεόδωρος Παπαγγελής,
Η Αινειάδα του Βιργιλίου: Υπάρχουν νεότερα από το Δυτικό Μέτωπο

Ανάγνωση: Δημήτρης Αργινάδης

22 Ιουνίου
Δημήτρης Πικιώνης (1887-1968): Ο αρχιτέκτονας, ο ζωγράφος, ο στοχαστής
Δημήτρης Φιλιππίδης, Ο αρχιτέκτονας Αντώνης Κωτίδης, Ο ζωγράφος Μάρκο Καραδαίμητ-Αδάμη,
Ο «Μύθος» Δημήτρης Πικιώνης

23 Ιουνίου
Τγκιχαρ Μπέργκμαν (1918-2007): Η σιωπή του Θεού και οι φωνές των ανθρώπων

Πάννης Μπακογιαννόπουλος,
Φως μέσα στο έρεβος: Από τον Καθρέφτη στην Περίσθια
Ορέστης Ανδρεαδάκης,
Αναζητώντας τον Τγκιχαρ μετά τον Μπέργκμαν
Ηλίας Πανακάκης,
Ο Τγκιχαρ Μπέργκμαν ως ντοκουμέντο των ταινιών του
Στάυρος Ζουμπουλάκης,
Οι κοινωνούντες: μια μέρα από τη ζωή ενός επαρχιακού πάστορα

Προβολή ταινιών:
Μέσα από τον σπασμένο καθρέφτη
Οι μεταλαμβάνοντες, Η σιωπή

24 Ιουνίου
Διάλεξη της Dame Averil Cameron
Byzantine Christianity

ΛΟΓΟΣ 5
(Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2018)
Φθινόπωρο 2018:
Τα Πετινιά: Φωτογραφικά πορτραίτα του Κώστα Ζαφεριόπουλου

18 Οκτωβρίου
Νίκος Δασκαλοθανάσης,
Πλάτων Ριβέλλης,
Φωτογραφικό πορτραίτο: Παράθυρο ή καθρέφτης;

Θανάσης Ν. Παπαθανασίου,
Θεολογικές όψεις της ανθρώπινης όψης
Κώστας Ζαφεριόπουλος,
Φωτογραφικά πορτραίτα στο δρόμο

11 Νοεμβρίου
Ομιλία για το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου: Εκατό χρόνια μετά. Χρήστως Χατζηνώσηφ,
Πότε τελειώνει η μεταπολεμική εποχή;

20 Δεκεμβρίου
Σεμινάριο: Το μελλοντικό παρελθόν της ελληνικής μετανάστευσης και διασποράς

Εκθέτοντας, γράφοντας και οπτικοποιώντας τις ιστορίες των μεταναστών στην ψηφιακή εποχή. Συμμετέχοντες: Τάσος Αναστασιάδης, Πύργος Αναγνώστου, Αίνα Βεντούρα, Δήμητρα Προύση, Μαρία Δαμηλάκου Αλεξάνδρος Κιτροπέφ, Μίλτος Πεχλιβάνος

Οι προκλήσεις για την ιστορία της ελληνικής μετανάστευσης και της διασποράς του 21ου αι. Συμμετέχοντες: Τάσος Αναστασιάδης, Αλεξάνδρα Τσέρι, Έλεν Ένγκεσεθ, Ορελιέν Λεμονιέ, Τζάκι Σαλκ

ΛΟΓΟΣ 6
(Ιανουάριος – Απρίλιος 2019)

26 Ιανουαρίου
Αρχαία Ελληνική τραγωδία και θεορσκεία: η επικαιρότητα του John Gould (1927-2001)
Διονύσης Καψάλης,
Δύο λόγια για την προσωπικότητα του Gould
Βάσιος Διάσης,
Εισαγωγή: ο John Gould μεταξύ φιλολογίας και ανθρωπολογίας
Ελένη Πατάζογλου,
Ο τραγικός ήρωας ανάμεσα στη «μορφή» και τον «καυτό»: η συμβολή του John Gould στη σύζητηση για τη φύση του τραγικού προσώπου

Κώστας Βαλάκας,
Ερευνητικές αντιπαραθέσεις για τον χορό της αθηναϊκής τραγωδίας και οι επιστημονικές του John Gould
Σπύρος Ράγκος,
Από τη Σφίγγας τα νύχια στα χέρια του Απόλλωνα: θεϊκή παρουσία και αναγνωριμμή καθολικότητα στον Οιδίποδα Τύραννο των Σοφοκλή

Δημήτρης Κωτάτας,
Η αταξία και η δυσαρμονία του κόσμου

31 Ιανουαρίου
Από την ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης
Μνήμη Αλέξη Δημαρά (1932-2012)
Χάρης Αθανασιάδης,
Η δεύτερη γενιά των δασκάλων του δημοτισμού: η περίπτωση του Γεωργίου Δάνου (1904-1977)

Βαγγέλης Καραμανολάκης,
Η ιστοριογραφία της ανώτατης εκπαίδευσης και οι μεταρρυθμίσεις που έγιναν
Χριστίνα Κουλούρη,
Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση ως πολιτικό και επιστημονικό διακύβημα

20 Δεκεμβρίου
Διάλεξη του Μανόλη Παπουτσάκη, Ρωμανός ο Μελωδός

Αλεξάνδρος Πατριεύου,
Ένας μικρόκοσμος στο κέντρο της Αθήνας: Το δημόσιο εβραϊκό σχολείο (1940-1947)

7 Φεβρουαρίου
Διάλεξη του Νίκου Μπακουνάκη, Στίβεν Κρέιν (1871-1900): Ένας αμερικανός συγγραφέας στην πεδιάδα της Θεσσαλίας

20 Φεβρουαρίου
Ο Παπαδιαμαντής μεταφραστής ιστορικών έργων
Άγγελος Μαντάς,
Ο Παπαδιαμαντής μεταφράζει Γεώργιο Φίνλεϊ

Λαμπρινή Τριανταφυλλοπούλου,
«Το έργον είναι σπουδαίον, και το σπέναν»: η παπαδιαμαντική μετάφραση της Ιστορίας της Ελληνικής Επισυναρισάσεως του Thomas Gordon
Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος,
Εξελληνίζοντας τα γαλλικά του Νικολάου Σπυρίδωνος

8 Μαρτίου
Λεονάντο ντα Βίντσι. 500 χρόνια από τον θάνατό του
Διάλεξη του Παναγιώτη Ιωάννου, Από τον homo universalis στον προφήτη και τον μάγο

22 Μαρτίου
Γκέοργκ Μπύχκερ (1813-1837): Βόντακε
Γιάννης Πάγκαλος,
Περί οσπριοφραγίας και άλλων δαιμονίων: Ο Μπύχκερ και η εποχή του

Κώστας Κουτασοερέλης,
Ο Μπύχκερ και η πολιτική Ανάγνωση: Βαγγέλης Ρόκκος, Λένα Παπαληγούρα

19 Απριλίου
Πρίμο Λέβι (1919-1987)
Θανάσης Παλκέτσος,
Η μαρτυρία ενός δικαίου
Στάυρος Ζουμπουλάκης,
Πώς έζησαν αυτοί που σώθηκαν;

ΛΟΓΟΣ 7
(Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2019)
31 Οκτωβρίου
Αλεξάνδρος Μωραϊτίδης (1850-1929)
Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος,
«Εγώ ο θαλασσιανότερος των Ελλήνων»
Αρετή Βασιλειού,
Οι τόποι της μνήμης του Αλεξάνδρου Μωραϊτίδη
Λάμπρος Βαρελάς,
Αλεξάνδρος Μωραϊτίδης, ο μάστορας των λογοτεχνικών ειδών

22 Νοεμβρίου
Γεώργιος Σκληρός: 100 χρόνια από τον θάνατό του
Βίκω Καραφουλίδου,
Η πολιτική σημασία του Κοινωνικού μας ζητήματος και η συζήτηση στον Νουμά (1907-1909)
Γιάννης Κουμπουρλής,
Ένας μαρξιστής μεταξύ οικονομικού ντετερμινισμού και ιστορικής απροσδιοριστίας

20 Δεκεμβρίου
Διάλεξη του Μανόλη Παπουτσάκη, Ρωμανός ο Μελωδός